

dr. Rybař pri poročilu o vladinem predlogu za uravnavo zemljiške knjige, rekoč, da obžaluje, da ne pride do potrebne reforme. Italijani pa je nočejo, ker se boje v zemljiški knjigi slovenskega znaka.

Francija. — Komora je sprejela 18 t. m. v petih zaporednih sejah s 156 glasovi proti dvema skupni načrt o pomiloščenju; isto obsega čine, ki so v zvezi z afero Dreyfus, nadalje zločine, ki so se zgodili na shodih, ter izgrede l. 1897. in 1898 v Alžiru. Toliko sej so povzročili nacionalisti, ki so obstruirali s tem, da so zahtevali vsa glasovanja po imenih ter hoteli, da se pomilosti tudi take osebe, ki jih je obsodilo državno sodišče.

Vojna v južni Afriki. — V Pariz je dospel iz južne Afrike neki angleški stotnik, ki se je izrazil proti nekemu dopisniku o angleškem načinu vojskovanja zelo neugodno. Angleži, pravi, imajo v južni Afriki do 300.000 mož, toda od teh se vojskuje samo blizu 20.000. Vojska se ne konča še tako kmalu iz razloga, ker dobivajo višji angleški častniki v vojskinem času potrojeno, drugi pa podvojeno plačo. Pešci imajo vsak dan po 5. konjeniki pa po 8 frankov plače. Ker so te plače zelo lepe, je naravno, da niso ne vojaki, ne častniki za to, da se vojna hitro skonča. Angleški vojaki, nadaljuje lord, so zelo previdni. Na petnajst mož, ki ne gredo v boj, je gotovo pet častnikov, da vzdržujejo ljudi v ognju. Buri so taktiko spremenili in vporabljajo vse svoje moči v zaplembo angleških provijantnih oddelkov. — Buri zadnji čas močno napredujejo. Prodrli so v Kaplandijo, kjer se jim je pridružilo mnogo tisoč Holandcev. Angleži so v strahu in hočejo poslati na bojišče še 40.000 mož.

V južni Ameriki. — Iz Washingtona poročajo, da je prišlo med vladnimi četami v Kolumbiji in med ustaši pri Girardo Pointi na Magdalenski reki do velike bitke, ki je končala z zmago vladnih čet. 600 ustašev je baje ubitih, mnogo ranjenih.

Obrtnija.

Podržavljenje premogovnikov.

V dunajskem občinskem svetu so krščanski socialci, ki imajo navado, slepili nerazsodno množico s praznimi frazami, sklenili prositi vlado, naj podpravi premogovnike. O tem obvestili so tudi občinski svet ljubljanski s pozivom, da se tej akciji pridruži. Občinski svet ljubljanski — v katerem je to zadevo tudi občinski svetnik Prosenc samostojno spravil v razgovor — pa, ker ne mara prazne slame mlatati — ni bil tega mnenja. Pač pa je sklenil, poslati vladi prošnjo, naj se posluži vseh sredstev, ki so jej na razpolago, da se uspešno upre podražanju premoga.

Pameten človek bi mislil, da je občinski svet, uvažujoč, kaj je mogoče in kaj ni mogoče, čisto prav ravnal. Vlada, ki prošnji dunajskega občinskega sveta ustreči ne bode mogla, ustreže prav lahko prošnji ljubljanskega občinskega sveta. In zato vendar gre, da se podraževanju premoga že sedaj v okom pride. Pri tem pa je občinski svet ljubljanski vodila tudi misel, da ni razumno, vladi dajati v roke monopola glede predmeta, ki je za vsakdanjo potrebo tolicege pomena, ker bi ta monopol, pri nepostanem stikanju pri novih obdačevalnih virih utegnila zlorabiti na škodo prebivalstva, kakor zlorablja monopol s soljo in s tobakom.

Nekateri listi so radi rečenega sklepa na prav nelep način padli po občinskem svetu ljubljanskem. Da razsodno občinstvo spozna, kako podel je ta napad in kako tehtni so razlogi, ki so vodili občinski svet pri njegovih sklepih, podajamo tu najvažnejše odlomke iz dotičnih županovih poročil.

Pod št. 32.816 pisal je župan dne 5. oktobra t. l. personalnemu in pravnemu odseku med ostalim:

„Da bi mestna občina ljubljanska poprijela inicijativo za skupno akcijo vseh mest z lastnim statutom v prilog monopolizovanju premogovih rudnikov ne zdi se mi za to primerno, ker spada Ljubljana med tista mesta, ki so vsled podražanja premoga primeroma še najmanje zadeta. Inicijativa v tej zadevi bi torej šla kakemu mestu, čigar prebivalstvo je odkazano na izključno kurjavo s premogom.

Ne glede na to, zdi se mi pa poprijemanje inicijative za zahtevo, da se monopolizujejo vsi premogovi rudniki, tudi za to neprimerno in celo nevarno, ker ni gotovo, da bi se taki akciji pridružila vsa mesta z lastnim statutom, in ker je vedno mučno za onega, ki je inicijativo poprijel, ako vidi, da se dviga upor proti nameravani akciji. Mogoče je namreč, da zmagajo semtertje privatnopravni pomisleki, ker se ne da tajiti, da je sedanja zahteva po monopolizovanju premogovih rudnikov nastala pred vsem v krogih, ki perhorescirajo vsako privatno posest, in ki so mnenja, da sreča človeštva šele tedaj popolna postane, kadar zavlada državni komunizem.

Monopolizovanje je pa tudi dvorezen nož. Država namreč monopol lahko porabi zato, da že s samo določitvijo cen pobira ogromne posredne davke. Vsaj to na priliko v naši državi vidimo pri soli in tobaku, kar bi gotovo oboje dobivali ceneje, ko bi veljala zanje prosta kupčija“.

V svojem poročilu pod št. 40.085 z dne 26. novembra t. l., s katarim je župan predložil personalno-pravnemu odseku pripis dunajskega magistrata, pa pravi župan:

„Da bi se mestna občina ljubljanska pridružila v tem dopisu navedeni akciji dunajskega občinskega sveta, ne morem priporočiti. V tej zadevi sklicujem se pred vsem na svoje poročilo do personalnega in pravnega odseka št. 32.816 z dne 5. oktobra t. l. ter vzdržujem v polnem obsegu vse ondi navedene pomisleke. Dodati mi je še, da bi podržavljenje premogovnikov že zaradi tega bilo težko izvedljivo, ker bi to stalo ogromne svote denarja, in da bi odkupna pogajanja jako ovirala okolščina, da so rudniki objekti, katerih cenitev je skrajno težavna ako ne nemogoča. Sekvestrija, za kakoršno se v drugi vrsti pogajanja občinski svet dunajski, po mojem mnenju s pravnega stališča nikakor ni opravičljiva in bi pomenila le nasilstvo države proti privatni lasti.

Kar se konečno tiče eventualne zahteve dunajskega občinskega sveta, da bi se podržavilo veletržstvo s pre-

mogom, bi tako podržavljenje po mojem mnenji ne imelo prav nikacega pomena, dokler se ob enem ne podržavijo tudi premogovniki, kajti sicer bi pri veletrštvu država sama — če bi ne hotela prodajati v svojo škodo — morala se držati cen, po katerih bi od rudniških lastnikov premog dobivala.

Kmetijstvo.

Pletarska vrba in njena vzgoja.

Lani in letos se je cena vrbovega protja visoko povzdignila (za 40%). in to vsled izvažanja sadja, ker so se vse zaloge sadnih košaric izpraznile. Ako bo letos zopet za sadje rodovitno leto, bo povpraševanje po protji za koške še večje, in zato naj se, kdor ima za protnik pripraven prostor, poprime protjarstva.

Za napravo protnika sposobna je kamenita, peščena zemlja, posebno močvirnati bregovi ribnikov in potokov, nerodovitne vodne struge, polje, nesposobno za obdelovanje, katero večkrat voda zataplja itd. Protje kljubuje vsem neugodam vremenskim (tudi po toči se rane zace-lijjo), vzdrži se dalje časa pod vodo, prenese tudi mraz in sušo.

Protnik enkrat napravljen vzdrži mnogo let (10 do 15) in ne zahteva dosti stroškov in oskrbovanja. Skrbeti je le, da ga za časa rasti živina ne objeda, da ga plevel zlasti slak, ne zatara in da se vsaj enkrat na spomlad okoplje. Protje da že prvo leto majhen pridelek, a ne sme se preje rezati nego začetkom vinotoka in to blizu zemlje.

Protje se more saditi tudi na zimo in če ni zmrznjeno celo po zimi — da se prihrani spomladanski čas — glavni čas za to opravilo je pa vendar le spomlad do polovice malega travna. Ako hranimo sadike na prostem, ne smejo biti na vetru in brez vlažnega peska, sicer hitro zasahnejo, če pa jih hranimo v kleti, le-ta ne sme biti pretopla.

Zato je najbolje, saditi protja od srede svečana do srede malega travna. Pravilo pri tem bodi: Ne saditi protja preveč na redko, sicer brzo požene vmes trava; če pa je protje gosto, zraste mnogo višje in naraste za toliko, kolikor ga le moreta zemlja in zrak prehraniti; plevel in drugi nebodigatreba se zamori in pogine. Najbolje je saditi sadike po 35 cm dolge, na debelosti ni nič ležeče; tu namreč odločuje popkovje in ne les.

Ako je zemlja rahla — bodisi razorana ali razpokana in uravnana — se zamorejo sadike v zemljo kar vtikati, najbolje v vrste, 40 cm oddaljene druga od druge, posamezne sadike pa naj bodo oddaljene med seboj 10 do 15 cm; vtikajo se pa šibice tako, da leže po strani v smeri vodnega toka, da se ne more v slučaju preplavljenja trava in slama nabirati na njih, puste pa se jim 2 do 3 očesca od dna zemlje. Ako se zemlja ne more zorati ali prekupati, naj se izkopljejo mali jarčki, v ka-

tere se polagajo mladike, zasipajo se z zemljo in dobro poteptajo. Paziti pa je pri sajenju, da ne obrnemo sadik s popki navzdol.

Protja za košarice je več vrst; za nasajo se priporočajo posebno sledeče preskušene in rodovitne vrste:

1. Vrba uralska, z belim lesom, kadar usahne je skorja zeleno-oljčne barve.

2. Vrba mandljevka z rumenim ličjem in lesom ter zemljeve barve.

3. Vrba zelenka, z zelenkasto skorjo, bolj ali manj na sivo cikajočo; les je lepo rožnato nadabnjen.

4. Konopljenka z rumeno skorjo in mehkim, blede rožnatim lesom. Ta vrsta je zavoljo mehke skorje in lesa najbolj izpostavljena raznemu mrčesju.

5. Vrba kaspiška ima skorjo temnorudečo do češljevo-modro; ako se pusti stati drugo leto, pokrije se skorja z belo slâno, in pretje se zdi, kakor bi bilo z apnom pobeljeno. Ta vrsta da, kar se tiče množine sicer najmanjši pridelek, a protje zraste silno krepko in visoko ter se rabi za razne potrebe. V pesku raste močnejše, pa biti mora gosto sajena. Sadi se zlasti zavoljo protja, s katerim se zaljšajo razni pletarski izdelki.

Poučni in zabavni del.

Godec Janko.

(Spisal Sienkiewicz. Poslovenil Janez R.).

(Konec)

Toda ta težnja mu je donesla slab sad.

Sluga v bližnjem gradu je imel gosli. Sviral je včasih v mraku, da bi se omilil svoji izvoljenki. Janko se je splazil večkrat skozi trtovje celo do vrat slugine sobe, da bi se nagledal gosli. Visele so na zidu, baš nasproti vrat. Deček se je zagledal vanje z vso dušo, kajti njemu so bile nedosežna, najdražja stvar na svetu, nevreden se je dotakniti. Polastila se ga je neugasljiva želja, da bi se smel gosli dotakniti le z jednim prstom, ako pa že to ne, da bi smel vsaj opazovati v njih bližini. Ubogo malo srčice je vedno vzdrhtelo pri takih mislih.

Nekega večera pa je bila slugina soba prazna. Gospoda je odpotovala že zdavnaj v inozemstvo, grad je bil prazen, a sluga je sedel na drugi strani pri svoji hišini. Janko, skrit v trtovju, je gledal že dolgo časa skozi na stežaj odprta vrata, na cilj vsih svojih teženj. Bila je ravno polna luna in njena svetloba je dohajala skozi okno v sobo, kjer je na nasprotni steni tvorila svetel čveterokot. Ta čveterokot se je pomikal počasi proti goslam in konečno jih je zazrl Janko v polni svetlobi. Zdelo se mu je, da odseva od njih nekak srebrni sijaj, prav nič jednak luninemu svitu, — da, komaj je zrl vanje. Videl je natanjko nrezane stranice, strune, zapognjen vrat. Vretenca pa so se svetila kot kresnice, a lok kot srebrna palčica.